

Dr. juris Vinding Kruse
 Professor ved Universitetet.

København, den 28. Juni 1927.

Til Ministeriet for Industri, Handel og Søfart.

Ved Skrivelse af 25. ds. har det højtærede Ministerium ved at fremsende et Særtryk af det af Regeringen i indeværende Rigsdagssamling fremsatte Forslag til Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden samt af et til det paagældende Lovforslag stillet Sæt af foreløbige Ændringsforslag anmodet mig om at ville fremkomme med en Udtalelse over de nævnte Ændringsforslag.

I Besvarelse heraf skal jeg udtale:

I. *Til Ændringsforslag 1 (til Lovforslagets § 1).*

Naar man som Ændringsforslaget erstatter Lovforslagets Ord „der angaar Pris-, Produktions- og lignende Forhold, og som tilsigter at begrænse den enkeltes Erhvervs- eller Arbejdsfrihed, hemme den frie Konkurrence og direkte eller indirekte hidføre Monopolet indenfor det paagældende Erhverv“ med Ordene „som begrænser den enkeltes frie Adgang til Erhverv og Arbejde“, sker der en meget betydelig Udvidelse af Kredsen af de ugyldige Aftaler efter § 1. Efter Ændringsforslagets Aftattelse vil praktisk talt alle kollektive Aftaler være ugyldige. Saaledes vil f. Eks. en Kartel-aftale mellem Fabrikanter om at holde en vis Standardkvalitet eller en bestemt Type af Indpakning rammes som ugyldig; ligeledes vil selve Fagforenings- eller Arbejdsgiver-Overenskomsten være ugyldig, hvilket bl. a. vil medføre, at enhver Arbejder eller Arbejdsgiver til enhver Tid, uden noget som helst Varsel og uden at betale Kontingent for det løbende Aar, kan udmelde sig af Organisationen; endvidere vil f. Eks. en Lægeforenings Vedtægter om at overholde visse rimelige Loyalitetspligter, en Handelsforenings Vedtagelse om ikke at give Tilgift være ugyldig o. s. v.

En saa vidt rammende Ugyldighedsregel overfor kollektive Aftaler vil formentlig virke uheldigt, og den vil betegne et afgørende Brud paa hidtil gældende dansk Domspraksis. Det er fastslaaet gennem lang og fast Domspraksis, at kollektive Aftaler i al Almindelighed er gyldige, se saaledes Domme i Ugeskrift for Retsvæsen 1903 S. 509 (om en Handelsforenings Vedtægt om ikke at give Tilgift, et Formaal, der for øvrigt er billiget af dansk Lovgivning, se Lov Nr. 98, 29. Marts 1924 § 12), 1912 S. 445 (en Tapethandlerforenings Vedtægt med Forbud mod visse uheldige Reklameformer), S. 998 (om en praktisk Centralisering af Træskofabrikkers Salg); og det er udtrykkelig udtalt af vore Domstole, at saadanne Aftaler i Regelen ikke er stridende mod Danske Lov 5—1—2's Forbud mod Kontrakter, der strider mod „Lov og Ærbarhed“, se Ugeskrift for Retsvæsen 1921 S. 892 (om en Bogtrykkerforenings Vedtægt om en vis Meddelelsespligt for Medlemmerne m. m.). At vore Domme vistnok nu og da er gaaet noget for vidt og ogsaa har anerkendt kollektive Aftaler om Priser og Produktionsbegrænsning og andre Kontraktemner af omtvistelig Værdi, saaledes f. Eks. Ugeskrift for Retsvæsen 1891 S. 138, 1916 A. 192*), er en Sag for sig og kan ikke berettigede en ganske almindelig holdt Regel, der forbyder alle kollektive Aftaler uden

*) Vore Domme har dog ingenlunde altid været saadanne Overenskomster ubetinget følgt, se samme St. 1911 A. 848, 1923 A. 208.